

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19*

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHRISTIAN ACTIVITIES AND SPIRITUAL LIFE ON THAI CHRISTIANS PERCEPTION DURING THE COVID - 19

ยุทธภณ พินิจ

Yutthapan Pinich

วิริยะ ทิพย์วารการกูร

Wiriya Tipvarakankoon

สิรพร วีระเศรษฐศิริ

Siraporn Veerasethsiri

มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand, Thailand

สาณูรักษ์ ฟองวาริน

Sanurak Fongvarin

สถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์

Bangkok Institute of Theology, Thailand

E-mail: girmkrub@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้การปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ คริสเตียนไทย ที่เป็นสมาชิกของคริสตจักรโปรเตสแตนต์ทั่วประเทศไทยจาก 3 องค์กรคริสตศาสนา จำนวน 452 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนไทยและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 และ .95 ตามลำดับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเข้าร่วมนมัสการพระเจ้า รองลงมาคือ การทำพันธกิจเพื่อ

* Received 25 September 2021; Revised 4 November 2021; Accepted 27 November 2021

สังคม ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การเข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์ 2) ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รองลงมาคือรักษาวินัยในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณและการมองชีวิตในเชิงบวก ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือปรารถนาอยากให้ผู้อื่นรู้จักพระคริสต์ และ 3) กิจกรรมชีวิตคริสเตียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณของคริสเตียนไทยอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คริสเตียน, กิจกรรมชีวิตคริสเตียน, ชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณคริสเตียน

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) Study the level of Christian activities and the spiritual life that were borne out of the perception of Thai Christians during the COVID - 19 pandemic; and 2) Study the relationship between the Christian activities and the spiritual life that were borne out of the perception of Thai Christians during the COVID-19 pandemic, using quantitative research. The research sample consisted of 452 Thai Christians who are members of Protestant churches throughout Thailand from 3 religious organizations, Obtained by stratified random sampling. The employed research instruments were a questionnaire on Christian activities and the spiritual life that was borne out of the perceptions of Thai Christians, with a reliability coefficient of .92 and .95, respectively. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation. Research findings showed that: 1) The overall level of Christian activities was rated at a high level. The highest mean score was found in the worship service participation, followed by doing the church's social mission, and the lowest mean score was found in attending Bible classes; 2) The overall perception of Thai Christians was rated at a high level. The highest mean score was found in the section on sympathy for others, followed by the spiritual discipline keeping and the optimistic point of view. The lowest mean score was found in the desire of people to know Christ, and 3) the Christian activities which had a positive relationship with the spiritual life of Thai Christians were found at the highest level which was statistically significant at .01

Keywords: Christian, Christian Activities, Christian Spiritual Life

บทนำ

จิตวิญญาณเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายเฉพาะของบุคคลซึ่งยากที่จะอธิบาย เพราะบุคคลแต่ละคนอาจจะรับรู้และให้ความหมายของจิตวิญญาณในมิติที่แตกต่างกัน แต่โดยสากลแล้วเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมิติในด้านความเชื่อและศรัทธาต่อสิ่งที่มีค่าสูงสุด การมีคุณค่า ความหมาย ความหวังและเป้าหมายของชีวิต ภาวะเหนือตนเอง ความสัมพันธ์ ความผูกพันและสิ่งยึดเหนี่ยว โดยองค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้จิตวิญญาณเป็นอีกมิติหนึ่งที่เป็นตัวบ่งชี้สภาวะสุขภาพ แต่เดิมนั้นได้นิยาม “สุขภาพ” ครอบคลุมเพียง 3 มิติ คือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางกาย ทางจิต และทางสังคม ต่อมาได้เพิ่มมิติที่ 4 ทางสุขภาพคือ สุขภาพมิติจิตวิญญาณ (Spiritual Health) (วรรณธรรณ จันทวิเมือง และทรงฤทธิ์ ทองมีขวัญ, 2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 นี้ ทำให้ผู้คนได้รับผลกระทบทั้งสภาวะคุณภาพชีวิตในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน องค์การอนามัยโลกจึงได้ระบุว่าสุขภาพจิตและจิตวิญญาณของคนย่อมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันโดยไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด (World Health Organization, 2020) แต่ละประเทศควรเน้นการเฝ้าระวังและดูแลสภาวะดังกล่าวของประชาชน ซึ่งมาจากสาเหตุและปัจจัยความโดดเดี่ยวทางสังคม ความกลัวการติดเชื้อ ความทุกข์ที่เกิดจากการสูญเสียสมาชิกในครอบครัว จากการสูญเสียรายได้และการจ้างงาน ทำให้คนเกิดความเครียดมากขึ้นเป็นพิเศษ จึงเป็นที่ชัดเจนว่าความต้องการการดูแลด้านสภาวะทางจิตและจิตวิญญาณจะต้องได้รับการปฏิบัติเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของการรับมือและการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโรคโควิด - 19 ร่วมกับสภาวะทางกายและสังคมเช่นกัน (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ, 2564); (The United Nations, 2020)

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ในมิติทางด้านจิตวิญญาณ จึงมีความสำคัญในระดับปัจเจกบุคคลอย่างมาก โดยหลักคำสอนของศาสนาก่อให้เกิดความเชื่อศรัทธาที่ต่อความมั่นคงทางจิตใจ ลดทอนความทุกข์โศก เป็นเครื่องนำทางชีวิตให้มนุษย์ละเว้นการทำความชั่วและส่งเสริมให้กระทำความดี และเป็นแบบแผนพฤติกรรมอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งงามในชีวิตของมนุษย์ ทุกศาสนาเน้นเรื่องของระดับจิตใจมากกว่าทางวัตถุ ผ่านความเชื่อศรัทธาที่แสดงออกโดยการปฏิบัติพิธีกรรมหรือกิจกรรมอันเกี่ยวกับทางศาสนานั้น ๆ (พุทธรักษ์ ปราบนอก, 2558) อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญในการขัดเกลาทางสังคมด้วยเจตคติและแนวคิดในการใช้ชีวิตของบุคคลผ่านหลักเกณฑ์ของศีลธรรม จริยธรรม จึงกล่าวได้ว่าศาสนาไม่สามารถแยกออกจากสังคมได้ เพราะการแสดงออกของมนุษย์เป็นพฤติกรรมทางสังคมชนิดหนึ่งและมีผลกระทบและอิทธิพลต่อวิถีชีวิตมนุษย์ในทุกระดับ นับตั้งแต่ตัวบุคคล ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

คริสต์ศาสนานับหลักคำสอนที่ช่วยให้ผู้ศรัทธาถือปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจิตวิญญาณ กิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต และการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคม มีความเชื่อในคำสอนและการเลียนแบบการดำเนินชีวิตอย่างพระเยซูคริสต์เป็นสำคัญ ซึ่งทรงสอนให้คริสเตียนสำแดงความรักที่มีต่อพระเจ้า ต่อตนเองและต่อเพื่อนมนุษย์ พระองค์

ทรงเข้าพระทัยและทรงเน้นการสร้างคุณค่าให้กับชีวิตมนุษย์ ทรงถ่ายทอดคำสอนแก่ผู้ฟังที่จะสามารถทำความเข้าใจได้อย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจได้ง่าย เป็นรูปธรรม และเหมาะสมต่อวิถีชีวิต หลายครั้งพระองค์ทรงตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังได้คิดตามหรือได้สะท้อนความคิดความรู้สึกและความปรารถนา ก่อน เพื่อจะทรงชี้ให้เห็นถึงการกระทำที่ดีและคุณค่าต่อตนเองและอาณาจักรของพระองค์ได้อย่างไร จึงสร้างกิจกรรมและการเจริญเติบโตของผู้ฟังให้ก้าวหน้าขึ้นได้ในระดับจิตวิญญาณ สามารถเปลี่ยนทัศนคติหรือความคิดให้หันไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ตลอดจนเน้นการเปลี่ยนแปลงที่ชีวิต เปลี่ยนการกระทำ และสร้างความหวังให้แก่ทุกคนที่ได้ยินได้ฟัง (ยุทธภณท์ พินิจ, 2563) ชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณคริสเตียนเป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตทุกด้านในสภาพของมนุษย์อันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์โดยมีพระเจ้าเป็นศูนย์กลางในชีวิต รักพระเจ้าและมีชีวิตที่สัมพันธ์สนิทกับพระเจ้า รักเพื่อนมนุษย์ มีชีวิตเพื่อมนุษย์ในฐานะมนุษย์และติดต่อสื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ (Willard, D, 1988) จึงเป็นเรื่องประสบการณ์การใช้ชีวิตคริสเตียนโดยเกิดขึ้นจากลักษณะของประสบการณ์ในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าเป็นการส่วนตัวของแต่ละบุคคล โดยในรูปแบบทั่วไปนั้นหมายถึง การใช้ชีวิตตามแบบแผนความเชื่อคริสเตียนซึ่งแสดงออกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อันได้แก่ การอธิษฐาน การอ่านพระคัมภีร์ การนมัสการพระเจ้า การออกไปเป็นพยานเพื่อประกาศเรื่องพระเยซูคริสต์ การถวายทรัพย์ การเข้ากลุ่มสามัคคีธรรม และการทำสังคมสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือสังคม ซึ่งแบบแผนการดำเนินชีวิตคริสเตียนเช่นนี้ สามารถพบได้ในคริสตจักรทั่วไป เป็นพื้นฐานชีวิตคริสเตียนที่ใครก็เข้าถึงได้ และมีคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ยืนยันว่าการดำเนินชีวิตตามแบบแผนเหล่านี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณขึ้นอย่างแน่นอน (เนติ คุชิติกุล, 2563) โดยเรื่องดังกล่าวสามารถศึกษาค้นคว้าและอธิบายได้ในทางวิชาการอันเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตจากความเชื่อ ความศรัทธา และการดำเนินชีวิตของคริสเตียนทั้งในรูปแบบปัจเจกบุคคลและองค์กร (Holder, A (ed.), 2005)

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสุขภาวะทางกายจะส่งผลกระทบในลักษณะความสัมพันธ์ไปยังสุขภาวะทางจิต สังคม และจิตวิญญาณได้อย่างชัดเจน ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตคริสเตียน (Wright, N. T, 2020) และการปรับตัวด้านกิจกรรมชีวิตคริสเตียนทั้งในรูปแบบส่วนบุคคล คริสตจักร ชุมชนและสังคม ที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมเพื่อป้องกันและลดการแพร่ระบาดของโรค เช่น การนมัสการพระเจ้า การสามัคคีธรรม และศึกษาพระคัมภีร์ด้วยระบบออนไลน์ การสนใจผู้อื่น รวมถึงการช่วยเหลือและทำพันธกิจเพื่อสังคมร่วมกับคริสตจักร โดยเกิดความสัมพันธ์กับการรับรู้และการเปลี่ยนแปลงในชีวิตจิตวิญญาณของบุคคลที่แตกต่างกันออกไปตามปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น การแสดงความรัก และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Kowalczyk, O. et al, 2020) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิต คริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนในประเทศไทย

ช่วงการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยและองค์ความรู้ที่ได้มาออกแบบพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ สู่การเสริมสร้างสุขภาวะที่ดี ขับเคลื่อนโดยภาคประชาชนในสังคมร่วมกันผ่านการทำพันธกิจด้านต่าง ๆ ของคริสตจักรในประเทศไทย ทั้งในสังคมเมืองและชนบทให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความพึงพอใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิต
 วิทยุณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิต
 วิทยุณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิทยุณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19” ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เลือกใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นคริสเตียนโปรเตสแตนท์ในประเทศไทยจาก 3 องค์การคริสต์ศาสนา ได้แก่ สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย สหกิจคริสเตียนในประเทศไทย สหคริสตจักรแบปติสต์ในประเทศไทย จำนวน 505,300 คน (eSTAR Foundation, 2020) กำหนดขนาดตัวอย่างวิจัยโดยใช้ Power analysis จากโปรแกรม G* Power เลือก Correlation : Bivariate normal model โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 อำนาจทดสอบ (power of test) ที่ .80 และค่าขนาดอิทธิพล (effect size) เท่ากับ .15 ได้ตัวอย่างวิจัยทั้งสิ้น 347 คน ทำการเพิ่มตัวอย่างวิจัยเพื่อทดแทนข้อมูลที่อาจจะมีการสูญหาย (missing data) ร้อยละ 25 ได้ตัวอย่างวิจัยทั้งสิ้น 434 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิกับคริสตจักรโปรเตสแตนท์จาก 3 องค์การคริสต์ศาสนาที่กระจายอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทยและใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนคริสเตียนไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของคริสตจักร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและชีวิตฝ่ายจิตวิทยุณ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของตัวอย่างวิจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นคริสเตียน ขนาดของคริสตจักร ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 จำนวน 35 ข้อ และตอนที่สามเป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามในด้านผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิทยุณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยจากการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ซึ่งมีจำนวน 35 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 และ 0.95 ตามลำดับ

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) ทำหนังสือจากคณะคริสตศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยคริสเตียนถึงต้นสังกัดของคริสตจักร เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งไปยังคริสตจักรและคริสเตียนตัวอย่างวิจัยตอบแบบสอบถามในการวิจัย 2) เก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ด้วย Google Form กระจายแบบสอบถามผ่าน แอปพลิเคชันไลน์ และเฟซบุ๊ก และ 3) รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 471 ฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จำนวนได้ 452 ฉบับ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ไว้ดังต่อไปนี้ คือ (Best, J. W. et al, 2017)

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ / ระดับผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.42 - 4.20 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ / ระดับผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ / ระดับผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ / ระดับผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ / ระดับผลที่เกิดขึ้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ใช้สถิติอ้างอิงเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Correlation Coefficient) และกำหนดค่าระดับความสัมพันธ์จากค่า r ไว้ 5 ระดับ (Wiersma, W. & Jurs, S. G, 2009) ดังนี้ คือ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .01 - .20 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำมาก

ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .21 - .40 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .41 - .60 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง .61 - .80 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูง และ

ค่าความสัมพันธ์มากกว่า .80 หมายถึง มีระดับความสัมพันธ์สูงมาก

ผลการวิจัย

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิต วิทยุณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคริสเตียนไทยจำนวน 452 คน ซึ่งกระจายตามคริสตจักรในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.54 มีอายุอยู่ในช่วง 31 - 40 ปี ร้อยละ 39.82 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 47.12 มีประสบการณ์ในการเป็นคริสเตียน 11 - 20 ปี คิดเป็น ร้อยละ 63.49 เป็นคริสเตียน

ในคริสตจักรขนาดกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.93 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกของคริสตจักรในเขตภาคเหนือมากที่สุด ร้อยละ 39.38

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของคริสเตียนไทย ตามตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของคริสเตียนไทยโดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.94$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามี 4 ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการนมัสการพระเจ้า ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.86$) รองลงมาคือ การทำพันธกิจเพื่อสังคม ($\bar{X} = 4.29$, $S.D. = 1.20$) การอธิษฐานส่วนตัว ($\bar{X} = 4.25$, $S.D. = 0.92$) และการหนุนใจผู้อื่น ($\bar{X} = 4.24$, $S.D. = 0.98$) ตามลำดับ ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ การอ่านพระคัมภีร์ ($\bar{X} = 4.10$, $S.D. = 0.91$) รองลงมาคือ การถวายทรัพย์ ($\bar{X} = 3.86$, $S.D. = 1.19$) และการเข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์ ($\bar{X} = 3.75$, $S.D. = 1.23$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของคริสเตียนไทย (n = 452)

กิจกรรมชีวิตคริสเตียน	ระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. การถวายทรัพย์	3.86	1.19	มาก
2. ทำพันธกิจเพื่อสังคม	4.29	1.20	มากที่สุด
3. อ่านพระคัมภีร์	4.10	0.91	มาก
4. อธิษฐานส่วนตัว	4.25	0.92	มากที่สุด
5. นมัสการพระเจ้า	4.36	0.86	มากที่สุด
6. เข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์	3.75	1.23	มาก
7. หนุนใจผู้อื่น	4.24	0.98	มากที่สุด
รวม	4.20	0.94	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งได้แสดงรายละเอียดในข้อมูลตารางที่ 2 โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.62$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.84$) รองลงมาคือด้านที่มีค่าเท่ากันคือ การรักษาวินัยในชีวิตฝ่ายวิญญาณ ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.84$) และ มองชีวิตในเชิงบวก ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.77$) ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมากมี 4 ด้าน ได้แก่ เรียนรู้เหตุการณ์เพื่อควบคุมอารมณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.19$, $S.D. = 0.81$) รองลงมาคือ ตั้งใจใคร่ครวญชีวิตฝ่ายวิญญาณ ($\bar{X} = 4.16$, $S.D. = 0.83$) ใช้เวลาใกล้ชิดพระเจ้า ($\bar{X} = 4.14$, $S.D. = 0.75$) และปรารถนาอยากให้ผู้อื่นรู้จักพระคริสต์ ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 (n = 452)

ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ	ระดับผลที่เกิดขึ้น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ใช้เวลาใกล้ชิดพระเจ้า	4.14	0.75	มาก
2. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	4.40	0.84	มากที่สุด
3. ตั้งใจใคร่ครวญชีวิตฝ่ายวิญญาณ	4.16	0.83	มาก
4. รักษาวินัยในชีวิตฝ่ายวิญญาณ	4.36	0.84	มากที่สุด
5. มองชีวิตในเชิงบวก	4.36	0.77	มากที่สุด
6. เรียนรู้เหตุการณ์เพื่อควบคุมอารมณ์	4.19	0.81	มาก
7. บรรลุนาอยากให้ผู้อื่นรู้จักพระคริสต์	4.11	0.75	มาก
รวม	4.22	0.62	มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งได้แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3 พบว่า กิจกรรมชีวิตคริสเตียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.916 เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 7 ด้านพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนด้านการนมัสการพระเจ้ามีความสัมพันธ์สูงสุด ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.956 รองลงมาได้แก่ ระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนด้านการอธิษฐานส่วนตัว (r = 0.931) การทำพันธกิจเพื่อสังคม (r = 0.898) การหนุนใจผู้อื่น (r = 0.889) การอ่าน พระคัมภีร์ (r = 0.854) เข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์ (r = 0.850) และการถวายทรัพย์ (r = 0.818)

เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย พบว่าอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านการมองชีวิตในเชิงบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.921 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตั้งใจใคร่ครวญชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ เรียนรู้เหตุการณ์เพื่อควบคุมอารมณ์ การรักษาวินัยในชีวิตฝ่ายวิญญาณ การใช้เวลาใกล้ชิดกับพระเจ้า และบรรลุนาอยากให้ผู้อื่นรู้จักพระคริสต์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.893, 0.884, 0.873, 0.861, 0.856, 0.839 ตามลำดับ ดังข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19

กิจกรรมชีวิตคริสเตียน	ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ							รวม
	ใช้เวลาใกล้ชิดพระเจ้า	เห็นอกเห็นใจผู้อื่น	ตั้งใจใคร่ครวญชีวิตฝ่ายวิญญาณ	รักษาวินัยในชีวิตฝ่ายวิญญาณ	มองชีวิตในเชิงบวก	เรียนรู้เหตุการณ์เพื่อควบคุมอารมณ์	ปรารถนาอยากให้ผู้รอบรู้จากพระคริสต์	
1. การถวายทรัพย์	0.760* *	0.616* *	0.884**	0.791**	0.849 **	0.741**	0.641**	0.818**
2. ทำพันธกิจเพื่อสังคม	0.838* *	0.946* *	0.774**	0.788**	0.823 **	0.812**	0.723**	0.898**
3. อ่านพระคัมภีร์	0.806* *	0.774* *	0.888**	0.816**	0.768 **	0.801**	0.823**	0.854**
4. อธิษฐานส่วนตัว	0.932* *	0.837* *	0.877**	0.832**	0.897 **	0.877**	0.774**	0.931**
5. นมัสการพระเจ้า	0.934* *	0.987* *	0.971**	0.901**	0.931 **	0.720**	0.820**	0.956**
6. เข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์	0.724* *	0.685* *	0.781**	0.796**	0.841 **	0.818**	0.600**	0.850**
7. หนุนใจผู้อื่น	0.731* *	0.884* *	0.750**	0.839**	0.859 **	0.892**	0.827**	0.889**
รวม	0.856* *	0.893* *	0.884**	0.861* *	0.921 **	0.873**	0.839**	0.916**

**p < .01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของคริสเตียนไทย พบว่า ด้านการนมัสการพระเจ้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, $S.D. = 0.86$) โดยธรรมชาติของมนุษย์ต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสำหรับคริสเตียนแล้วการนมัสการพระเจ้าร่วมกันที่คริสตจักรเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างมากในชีวิตคริสเตียน แต่ในวิกฤตโควิด - 19 นี้ ได้สร้างข้อจำกัดในการพบปะกัน ซึ่งนั่นกลับได้นำให้ผู้นำคริสตจักรจำนวนมากปรับตัวและเตรียมความพร้อมของคริสตจักรโดยใช้ช่องทางออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ (social network) จนเกิดผลดีทั้งในการให้คำปรึกษา เลี้ยงดูชีวิตฝ่าย

จิตวิญญาณคริสเตียน และจัดการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหนุนใจกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Earls, A, 2020) ที่กล่าวว่าในช่วงแรกคริสตจักรยังไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีแต่ภายหลังก็สามารถปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น ช่องทางออนไลน์จึงได้กลายเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าถึงสังคมและคนภายนอกคริสตจักรโดยผสมผสานช่องทางเดิมกับช่องทางใหม่ เป็นการปรับตัวสู่ยุคปกติใหม่ที่ส่งผลให้คริสเตียนไทยยังคงมีส่วนร่วมและรักษาระดับการปฏิบัติในกิจกรรมด้านการนมัสการพระเจ้าอยู่เสมอ (คณะกรรมการประสานงานคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งประเทศไทย, 2563) แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาของ (Lorgunpai, S., & Fongvarin, S, 2020) พบว่าผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตบนสื่อสังคมออนไลน์ของคริสเตียนไทยที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นก็ทำให้เกิดวิถีใหม่ที่ผู้คนมักหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ส่วนตัวกับคนใกล้ชิด และได้ให้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้คนในชุมชนออนไลน์มากยิ่งขึ้นเช่นกัน

การทำพันธกิจเพื่อสังคม ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 1.20$) เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ซึ่งตามลักษณะชีวิตคริสเตียนอธิบายได้ว่า คำสอนและการทำเป็นตัวอย่างของพระเยซูคริสต์นั้น พระองค์เน้นให้ผู้เชื่อศรัทธาในพระองค์แสวงหาหรือยื่นมือออกไปช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากหรือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือในสังคม เช่น คนยากจน คนเจ็บป่วย นอกจากนี้ยังมีบรรดาอัครสาวกของพระเยซูคริสต์ที่ได้สืบทอดและปฏิบัติตามคำสอนซึ่งพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่ได้บันทึกเรื่องราวของการช่วยเหลือสังคมในพระธรรมกิจการ 2:42 - 47 ถึงการแสดงน้ำใจโดยการแบ่งปันของคนในคริสตจักรยุคแรกต่อสังคมที่กำลังเกิดความยากลำบากและกันดารอาหารโดยผู้เชื่อศรัทธาได้ร่วมกันนำทุกสิ่งมารวมเป็นของกลาง บางคนก็ขายทรัพย์สินสมบัติหรือสิ่งของมาแบ่งปันให้กับคนที่จำเป็น โดยสัมพันธ์กับการอุทิศตัวด้านชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ (สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2559) ซึ่งการเอาของมารวมเป็นของกลางเพื่อแบ่งปันในที่นี้ คงไม่ใช่ลักษณะการปฏิบัติแบบในสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ แต่เป็นการแบ่งปันสิ่งของที่มีของแต่ละคนโดยสมัครใจ โดยไม่ได้แบ่งกันอย่างเท่าเทียมซึ่งได้มอบให้แก่ผู้ที่กำลังลำบากและมีความจำเป็น (Toussaint, S. D, 1983) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านพฤติกรรมกรช่วยเหลือสังคมในช่วงวิกฤตโควิด - 19 ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครของ (กนกวรรณ พวงประยงค์, 2564) ที่พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ได้แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในสังคมไทยจากความเห็นอกเห็นใจคนไทยด้วยกันผ่านสื่อต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของทุนทางสังคมของประเทศไทย ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ที่สะสมในลักษณะเครือข่ายของสถาบันศาสนาและวัฒนธรรม

ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 พบว่า การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40, S.D. = 0.84$) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบสร้างความทุกข์ยากลำบากต่อวิถีชีวิตของคนไทยในทุกด้าน แม้ว่าตนเองจะได้รับผลกระทบก็ตาม แต่การเห็นอกเห็นใจเป็นการที่เข้าใจความรู้สึกหรือมุมมองของบุคคลอื่นผ่านประสบการณ์ของเขาโดยไม่เอา

ประสบการณ์ของตัวเองไปตัดสิน จนสามารถเข้าใจมุมมองหรือความรู้สึกของบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2564) ในเรื่องนี้จึงอธิบายได้ว่า คริสเตียนได้รับอิทธิพลจากหลักคำสอนของพระเยซูคริสต์ ที่ทรงสอนผู้เชื่อให้สำแดงชีวิตของความรัก ผ่านความเห็นอกเห็นใจหรือมีจิตใจเมตตา กรุณาต่อผู้อื่นและสรรพสิ่ง บนรากฐานของความรักด้วยจิตใจที่อ่อนโยนและถ่อมตัว ถ่อมใจ ดังจะพบหลายครั้งที่ทรงมีพระทัยเมตตาสงสารประชาชนที่ทุกข์ยากลำบาก ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและจิตวิญญาณ โดยอัครสาวกเปาโลเชื่อว่าเป็นผลของของประทานฝ่ายจิตวิญญาณที่มาจากพระเจ้าที่สำแดงออกด้วยความ เห็นอกเห็นใจอย่างเต็มเปี่ยม ทั้งความคิด ความรัก ความรู้สึกและความคิดที่พร้อมเพรียงกัน ซึ่งปรากฏในพระธรรมกาลาเทีย 5:22 - 23 และพระธรรมฟีลิปปี 2:1 - 2 (สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2559) ดังนั้น ความเห็นอกเห็นใจจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณคริสเตียนที่เป็นผลมาจากความประพฤติส่วนบุคคลที่ปฏิบัติตามคำสอนโดยเริ่มจากความรักของพระเยซูคริสต์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Kowalczyk, O. et al, 2020) ได้ชี้ให้เห็นว่าในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมลดความเห็นแก่ตัวหรือเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณที่ได้รับการเสริมสร้างอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยจากกิจกรรมชีวิตคริสเตียนที่ใกล้ชิดกับพระเจ้า การนมัสการพระเจ้า การอธิษฐาน การศึกษาพระคัมภีร์ อย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ เมื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อพระเจ้า จึงเกิดสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น และสำแดงความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

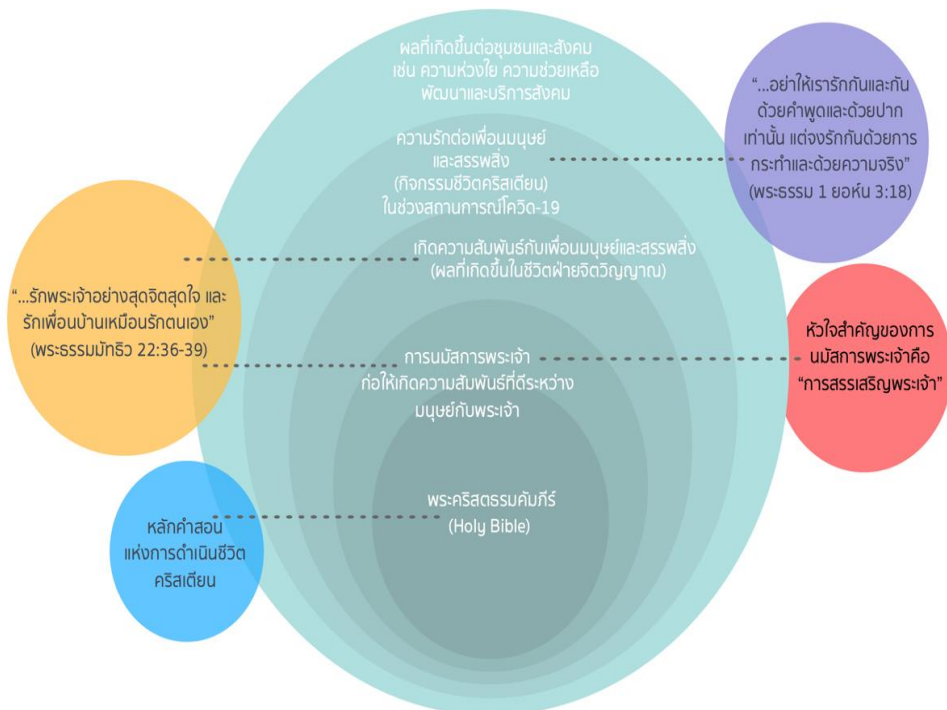
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 พบว่า กิจกรรมชีวิตคริสเตียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากหลักคำสอนของพระเยซูคริสต์ ทรงถ่ายทอดความจริงที่ช่วยให้ผู้เชื่อได้มีความก้าวหน้าในด้านจิตวิญญาณและการปฏิบัติที่แสดงออกมาเป็นลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ หรือการกระทำที่เป็นพันธกิจต่าง ๆ อย่างเป็นรูปแบบ ซึ่งพระองค์ทรงชี้ให้เห็นว่า หากมีชีวิตที่ดีต่อนิถิต ใกล้ชิดกับพระองค์ย่อมแสดงผลกิจกรรมที่ดีอย่างต่อเนื่อง ตามที่ทรงตรัสในพระธรรมยอห์น 15:1 - 15 ว่า “เราเป็นเถาองุ่นแท้และพระบิดาของเราทรงเป็นผู้ดูแลรักษา พวกท่านได้รับการชำระให้สะอาดแล้ว ด้วยถ้อยคำที่เรากล่าวกับท่าน จงติดสนิทอยู่กับเราและเราติดสนิทอยู่กับพวกท่าน แขนงจะออกผลเองไม่ได้นอกจากจะติดสนิทอยู่กับเถา พวกท่านก็เช่นเดียวกันจะเกิดผลไม่ได้นอกจากจะติดสนิทอยู่กับเรา เราเป็นเถาองุ่น พวกท่านเป็นแขนง คนที่ติดสนิทอยู่กับเราและเราติดสนิทอยู่กับเขา คนนั้นจะเกิดผลมาก เพราะว่าถ้าแยกจากเราแล้ว พวกท่านจะทำสิ่งใดไม่ได้เลย” การเกิดผลดีเป็นสิ่งที่สอดคล้องกันระหว่างชีวิตจิตวิญญาณที่เข้มแข็งกับการกระทำที่สร้างคุณงามความดีแก่ผู้คนและสังคม ซึ่งถือว่าการส่องสว่างความดีที่อยู่ภายในชีวิตออกมาซึ่งระบุไว้ในพระธรรมมัทธิว 5:13 - 16 (สมาคมพระคริสตธรรมไทย, 2559) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ

โรคโควิด - 19 (Valerio, R., & Heugh, G, 2020) กล่าวว่า ยิ่งช่วยให้คริสเตียนตระหนักถึงความ เป็นจริงของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคม และการหันหน้าไปพึ่งพาพระเจ้า ที่ต้องยึดมั่น ในความเชื่อ ความรัก และความหวัง การแสดงออกซึ่งกิจกรรมชีวิตคริสเตียนจึงได้รับการกระตุ้น จากที่ได้เข้าใจในถ้อยคำคำสอนด้านจิตวิญญาณ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (สกุณี เกรียงชัย พร และสาณารักษ์ ฟ่องวาริน, 2560) พบว่า การเผชิญความทุกข์ของคริสเตียนเป็นผลมาจาก กิจกรรมของความคิดและจิตวิญญาณที่ได้รับการก่อรูปขึ้นจากการอ่านพระคริสตธรรมคัมภีร์และ ใคร่ครวญพระวจนะอันเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะมีมุมมองที่ถูกต้องในชีวิตคริสเตียน ซึ่ง เป็นผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ ต่อการทนทุกข์และสามารถเผชิญกับความทุกข์ สำแดง ความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งแม้ในขณะที่ตนเองยังมีความทุกข์ยาก และในเรื่องเดียวกัน นี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ยุทธภณัท พินิจ และคณะ, 2558) ได้อธิบายว่า ปัจจัยภายใน ของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการอ่านพระคริสตธรรมคัมภีร์ในชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์ เชิงบวกในทิศทางเดียวกัน โดยยังมีระดับการปฏิบัติมาก ก็จะช่วยส่งผลให้ความเชื่อศรัทธา จิตวิญญาณ สติปัญญา ความเข้าใจ แรงจูงใจในการทำพันธกิจด้านต่าง ๆ และชีวิตฝ่ายจิต วิญญาณก็จะได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมมากขึ้นเช่นกัน

องค์ความรู้ใหม่

กิจกรรมชีวิตคริสเตียนและผลที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและสังคมของคริสเตียนไทยเป็นผลมา จากคุณภาพชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลร่วมกันบนพื้นฐานแห่งความ ศรัทธา (Faith) โดยสามารถอธิบายได้ว่า มนุษย์อาศัยปัญญา (Wisdom) เพื่อทำความเข้าใจ หลักคำสอนของพระคริสตธรรมคัมภีร์อันเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตคริสเตียน จึง แสดงออกผ่านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า คือการรักพระเจ้าอย่างสุดจิตสุดใจ และรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง ซึ่งกระทำอย่างเป็นรูปธรรมด้วยกิจกรรมชีวิตคริสเตียน โดยการปฏิบัติในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โควิด - 19 ตามหลักคำสอนที่ให้รัก กันและกันด้วยการกระทำและด้วยความจริง ปรากฏให้เห็นได้ เช่น การแสดงความห่วงใยโดย ให้ความช่วยเหลือ การมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคมและชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ บริการสังคม เป็นต้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของหลักคำสอนคริสต์ศาสนา ชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ กิจกรรมชีวิตคริสเตียน และผลที่เกิดขึ้นต่อชุมชนและสังคม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของคริสเตียนไทยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการนมัสการพระเจ้า รองลงมาคือ การทำพันธกิจเพื่อสังคม การอธิษฐานส่วนตัว และการหนุนใจผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอ่านพระคัมภีร์ รองลงมาคือ การถวายทรัพย์ และการเข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์ ในด้านผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตาม การรับรู้ของคริสเตียนไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รองลงมามีด้านที่มีค่าเท่ากันคือ การรักษาวินัยในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ และมองชีวิตในเชิงบวก ส่วนรายด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรียนรู้เหตุการณ์เพื่อควบคุมอารมณ์ รองลงมาคือ ตั้งใจใคร่ครวญชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ ใช้เวลาใกล้ชิดพระเจ้า และปรารถนาอยากให้ผู้อื่นรู้จักพระคริสต์ ส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณตามการรับรู้ของคริสเตียนไทย ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 พบว่า กิจกรรมชีวิตคริสเตียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่เกิดขึ้นในชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนด้านการนมัสการพระเจ้ามีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ระดับการปฏิบัติกิจกรรมชีวิตคริสเตียนด้านการอธิษฐานส่วนตัว การทำพันธกิจเพื่อสังคม การหนุนใจผู้อื่น การอ่านพระคัมภีร์ เข้าชั้นเรียนพระคัมภีร์ และการถวายทรัพย์ จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงมีข้อข้อเสนอแนะดังนี้คือ 1) ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแนวทางสำหรับการทำพันธกิจของคริสตจักรหรือองค์กรคริสเตียน ที่ส่งเสริมสมาชิกคริสตจักรสร้างเสริมชีวิตให้สอดคล้องตามคำสอนของพระเยซูคริสต์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องในด้านจิตวิญญาณ พร้อมทั้งการอภิบาลสมาชิกและชุมชนที่อยู่รอบคริสตจักรได้อย่างเกิดผลดี และ 2) การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาขยายผลไปในประเด็นเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณให้เข้มแข็งของคริสเตียนไทย รวมถึงแนวทางและผลกระทบที่เกิดขึ้นของการทำพันธกิจเพื่อชุมชนหรือสังคมของคริสเตียนไทย

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ พวงประยงค์. (2564). พฤติกรรมการช่วยเหลือสังคมในช่วงวิกฤตโควิด-19 ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(5), 202-224.
- คณะกรรมการประสานงานคริสตจักรโปรเตสแตนต์แห่งประเทศไทย. (2563). คู่มือแนวทางภาคปฏิบัติเพื่อเตรียมการเปิดรบนมัสการในช่วงสถานการณ์โควิด-19. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2564 จาก https://christlike.co/wp-content/uploads/กปท._คู่มือฯ-เตรียมการเปิดรบนมัสการ.pdf
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2564). การพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นของนิสิตจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 47(1), 75-98.
- เนติ คูโชติกุล. (2563). พระธรรมสดุดีกับชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ. เชียงใหม่: ประชากรธุรกิจ.
- พุทธรักษ์ ปราบนอก. (2558). ศาสนาโลก. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 32(3), 49-69.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และคณะ. (2564). ผลกระทบ COVID-19 ระบาดรอบ 2 ต่อเนื่องรอบ 3 กับทิศทางตลาดแรงงานไทย. เรียกใช้เมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก <https://tdri.or.th/2021/04/covid-19-2-3-affected-thai-labor-market/>
- ยุทธภณัท พินิจ. (2563). การปลูกฝังหลักจริยธรรมคริสเตียนตามกระบวนการทรรศน์ปรัชญาหลังนวยุคสายกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาปรัชญาและ จริยศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ยุทธภณท์ พินิจ และคณะ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านพระคัมภีร์ส่วนตัวในชีวิตประจำวันของสมาชิกคริสตจักรภาคที่ 11 แห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- วรวรรณ จันทวิเมือง และทรงฤทธิ์ ทองมีขวัญ. (2559). นักศึกษาพยาบาลกับการพัฒนาสุขภาพทางจิตวิญญาณ. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(3), 208-219.
- สกุณี เกรียงชัยพร และสาณัฐรักษ์ ฟองวาริน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยฝ่ายวิญญาณกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษาในสถาบันคริสต์ศาสนศาสตร์กรณีศึกษาวิทยาลัยพระคริสต์ธรรม แมคกิลวารี และสถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์. วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม, 9(2), 116-129.
- สมาคมพระคริสตธรรมไทย. (2559). พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน 2011. กรุงเทพมหานคร: สมาคมพระคริสตธรรมไทย.
- Best, J. W. et al. (2017). Research in education (10th ed.). Uttar Pradesh: Pearson.
- Earls, A. (2020). Churches Gathering Again but With Precautions. Retrieved August 15, 2020, from <https://factsand Trends.net/2020/07/24/study-churches-gathering-again-but-with-precautions/>
- eSTAR Foundation. (2020). Thai Churches Statistic. Retrieved April 30, 2020, from <http://estar.ws>
- Holder, A (ed.). (2005). The Blackwell Companion to Christian Spirituality. Massachusetts: Blackwell.
- Kowalczyk, O. et al. (2020). Religion and Faith Perception in a Pandemic of COVID-19. The Religion and Health, 59(1), 2671–2677.
- Lorgunpai, S., & Fongvarin, S. (2020). Thailand. In Ross, R. R., Alvarez SJ, F. D., & Johnson, T. M. (Eds.), Christianity in East and Southeast Asia. (pp.155-166). Edinburgh. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- The United Nations. (2020). Social Impact Assessment of COVID-19 in Thailand. Retrieved August 30, 2020, from <https://www.unicef.org/thailand/media/5071/file/Social%20Impact%20Assessment%20of%20COVID-19%20in%20Thailand.pdf>
- Toussaint, S. D. (1983). Acts. In Walvoord, J. F., Zuck, R. B., & Johnson. (Eds.), The Bible Knowledge Commentary: New Testament. (pp.349-434). Colorado: David C Cook.

- Valerio, R., & Heugh, G. (2020). A Christian Perspective on COVID-19. Retrieved August 30, 2020, from <https://learn.tearfund.org/~media/files/tilz/covid19/covid-19-tearfund-a-christian-perspective-on-covid-19-en.pdf?la=en>
- Wiersma, W. & Jurs, S. G. (2009). Research Methods in Education. Massachusetts: Pearson.
- Willard, D. (1988). The Spirit of the Disciplines: Understanding How God Changes Lives. San Francisco: Harper & Row.
- World Health Organization. (2020). Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. Retrieved August 30, 2020, from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- Wright, N. T. (2020). God and the Pandemic: A Christian Reflection on the Coronavirus and its Aftermath. London: Zondervan.